

Mediální gramotnost **knihovni tematická dvouletka**

2023 - 2024

Lenka Hanzlíková

10. 2. 2023

Inspiromat, Městská knihovna v Praze

Jedno téma
(Ideálně) Všechny knihovny
Dva roky

Ústřední knihovnická rada
Pracovní skupina Priorita 6
Koncepce rozvoje knihoven
Knihovnice a knihovníci
Spolupracující a partnerské organizace

MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST V KNIHOVNÁCH

01 CO JE TO MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST?

Schopnost jedince efektivně a bezpečně využívat média v různých formách, tj. schopnost přistupovat k médiím, orientovat se v nich, kriticky analyzovat a hodnotit existující mediální sdělení a také vytvářet nová mediální sdělení.

02 PROČ V KNIHOVNÁCH?

Knihovna je důvěryhodná instituce. Pomáhá lidem rozvíjet se, přemýšlet nad informacemi a následně je ověřovat. Je to bezpečný veřejný prostor, který je určen pro všechny bez rozdílu.

03 NENÍ TO ŽÁDNÁ NOVINKA...

Knihovny vždy pracovaly s informacemi a nabízely veřejnosti přístup k různým zdrojům. Dnes se mohou stát průvodci složitým světem informací pro všechny, kdo o to stojí.

04 KDE HLEDAT PODPORU A INSPIRACI?

- přečtěte si sérii článků Mediální vzdělávání v knihovnách v časopise Čtenář
- koukněte na koncepte.knihovna.cz/medialka
- inspiřte se příklady dobré praxe na codokaze.knihovna.cz
- sdílejte své zkušenosti s knihovnickou komunitou

| Nadace OSF

Nadační fond
nezávislé
žurnalistiky

WIKIPEDIE
Otevřená encyklopedie

Sdílení inspirace

Mediaální setkání

Priorita 6 a SKIP

1x za měsíc a půl na Zoomu

Představení partnera a jeho nabídky pro knihovny

Příklad dobré praxe z knihoven

Co se chystá / Pozvánky

První setkání proběhlo 3. 2. 2023, témata a prezentace na

<https://koncepce.knihovna.cz/prvni-medialni-setkani/>

ALA brožura

Mediální gramotnost v knihovně

Průvodce pro knihovnickou praxi

Původní vydání American Library Association, 2019

Praktická příručka a průvodce tématem mediální gramotnosti pro knihovníky

Vysvětlení termínů, tematické celky, příklady, rady a tipy pro praxi

Český překlad Daniel Bechný (SVKPK), redakce a e-vydání (MKP)

Dostupná zdarma online

ALA
American
Library
Association

INSTITUTE of
Museum...Library
SERVICES

MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST V KNIHOVNĚ

Průvodce pro knihovnickou praxi

1 / 32

SHARE

+ SAVE

LIKE 1

DOWNLOAD

[Prohlížitko issuu](#)

Získat e-knihu

✕ ZAVŘÍT

E-kniha

Mediální gramotnost v knihovně

Mediální gramotnost
v knihovně
Městská knihovna v
Praze 2022

Dostupné k prohlížení na internetu

Prohlížet on-line

Dostupné formáty ke stažení

PDF (6698KB)

[Katalog Městské knihovny v Praze](#)

Užitečné nástroje

← Co dokáže knihovna?

#mediální_gramotnost

Cyklus podcastů
Tak to musí
být pravda...
Studijní a vědecká
knihovna v Hradci
Králové

deFacto workshop
Městská knihovna
Praha

Digitální gramotnost
pro ZŠ
Městská knihovna
Hodonín

Důvěřuj,
ale proveřuj
Krajská knihovna
Františka Bartoše ve
Zlíně

Informační
vzdělávání...
a něco navíc
Městská knihovna
Sedčany

Lekce: Kybersikana
Městská knihovna
Litvínov

Lekce: Sociální sítě
Městská knihovna
Litvínov

Lekce: TVTupixx
aneb koukáme na
YouTube,
ale s rozumem
Městská knihovna
Litvínov

Mediální olympiáda
Moravskoslezská
vědecká knihovna v
Ostravě

Mysleme!
Mysleme kriticky!
Knihovna Karla
Dvořáčka

Máte
správné informace?
Moravskoslezská
vědecká knihovna
Králové

Nenechte se napálit
aneb Jak ověřovat
mediální sdělení
Studijní a vědecká
knihovna v Hradci
Králové

Obezřetnost
v digitálním světě
Městská knihovna
Nová Paka

Rodič jako průvodce
po digitálním
světě dítěte
Městská knihovna
Frydek-Místek

Univerzita
volného času
Krajská knihovna
Vysociny

Česká zemědělská
univerzita učí studenty,
jak správně
pracovat s informacemi
Knihovna ČZU

Další štítky

#celoživotní_učení ⁶³ #digi ³⁷ #gramotnost ⁶⁵ #jazyky ²⁹ #kultura ⁷⁰ #matematika ⁶ #mediální_gramotnost ¹⁶ #občanství_a_komunita ⁸⁶ #podnikavost ¹¹
#udržitelnost ³⁷ #věda_a_techologie ¹⁸

codokaze.knihovna.cz

Přidejte se!

Knihovny proti dezinformacím

Misinformace je vytváření a šíření nepravdivých nebo nepřesných informací bez zlého úmyslu. **Dezinformace** je

Český mediální prostor

Média v Česku tvoří denní tisk, časopisy, televizní stanice, rozhlas a internetové portály zaměřené na zpravodajství a publicistiku. Jak se mezi nimi orientovat, vybrat si, která

Už je hotovo, stačí jen použít

Pokud se rozhodnete, že lekci k mediální gramotnosti uspořádáte sami, jistě oceníte již hotovou metodiku.

Kam se však obrátit pro již připravené materiály?

+ Číst více

Informační hygiena

těž digitální detox.

V době, kdy jsme bombardováni **přemírou informací**, je nutné začít pečlivě třdit, která mediální sdělení budeme konzumovat, abychom se z toho nezbláznili a udrželi si osobnostní integritu a dobrou mysl.

Informační hygiena je součástí duševní hygieny. Jedná se o soubor

Knihovny v tom nejsou samy

Mediální výchova, mediální gramotnost či kritické myšlení, zejména ve vztahu k médiím, je v současnosti běžným tématem mnoha institucí, počínaje školami, které mají tato témata zahrnutá v Rámcových vzdělávacích programech.

Vzdělávání a snaha o osvětu však probíhá na všech úrovních společnosti, a tak již existuje síť organizací, které pomáhají vzdělávací akce uspořádat. Stačí se na ně obrátit.

Výchova k mediální gramotnosti je proces, kterým se získává mediální gramotnost. Zahrnuje především osvojení si znalosti o fungování a společenské roli médií, získání schopnosti zhodnotit kriticky média a dovednosti aktivně pracovat s médii. [TDKIV]

+ Kde začít

Ochrana osobnosti a bezpečnost na internetu

Bezpečnost na internetu je široký pojem, který zahrnuje jak soubor technických opatření, díky kterým bude pro potenciálního útočníka obtížnější získat přístup k vašemu počítači nebo celé síti, tak i způsob uživatelského chování na internetu, díky kterému nedojde k ohrožení bezpečnosti osobních údajů uživatele.

Ochrana osobních údajů zahrnuje *aktivitu směřující k zamezení neoprávněnému přístupu k osobním údajům a k zaručení jejich spolehlivosti a bezpečnosti vyloučením neoprávněných modifikací a zničení, ke kterým by mohlo dojít zejména při shromažďování, zpracování a uchování osobních údajů v informačních systémech. Cílem je zaručení ochrany soukromí a osobního života subjektu údajů. Zpravidla je upraveno zákony jednotlivých zemí, které stanoví práva subjektů osobních údajů a povinnosti jejich správců a zpracovatelů včetně případných sankcí. [TDKIV]*

+ Nejdůležitější odkazy

koncepte.knihovna.cz/medialka

WIKIPEDIE
Otevřená encyklopedie

- Hlavní strana
- Nápověda
- Potřebuji pomoc
- Nepřejší články
- Náhodný článek
- Poslední změny
- Komunitní portál
- Pod lípou
- Podpořte Wikipedii
- Nástroje
- Odkazuje sem
- Související změny
- Načíst seznam
- Speciální stránky
- Trvalý odkaz
- Informace o stránce
- Tisk/export
- Vytvořit knihu
- Stáhnout jako PDF
- Verze k tisku

Jazyky Přidat odkazy

Nejste přihlášen(a) [Diskuse](#) [Příspěvky](#) [Vytvoření účtu](#) [Přihlášení](#)

Portál [Diskuse](#)

Čist Editovat zdroj Zobrazit historii

Portál: Mediální gramotnost

Mediální gramotnost

[upravit](#)

Mediální gramotnost představuje lidskou dovednost přístupu k médiím, chápání a kritického vyhodnocování jejich obsahu, případně schopnost vytvářet vlastní mediální sdělení a obsahy. Samotný pojem mediální gramotnost se v Česku hojně používá v různých odvětvích, at už v diskusích o novinářském vzdělávání a etice, o obsahu a účelu školního vzdělávání, projektech s mládeží financovaných Evropskou unií, nebo také o zákonem zavedenou odpovědnost distributorů audiovizuálních obsahů na vyžádání (tzv. video-on-demand). Pro termín lze najít více definic, které se od sebe více či méně liší, v základu jsou si však dosti podobné a záleží na tom, v jaké době a pro jaký účel či v jakém oboru byly formulovány. Liší se tak například definice pedagogické, mediálněvědní nebo jazykovědné, politické a zákonné. V Česku je diskuse o tomto termínu silně propojena s diskusí o školní mediální výchově.

Článek měsíce

[upravit](#)

Konfirmační zkreslení (někdy též potvrzovací zkreslení, z anglického confirmation bias) je sociálně-psychologický pojem, který popisuje tendenci člověka upřednostňovat ty informace, interpretace a vzpomínky, které podporují jeho vlastní názor, a naopak ignorovat nebo poodečňovat ty, které jsou v rozporu s jeho přesvědčením nebo pohledem na věc. Dále tendence vykládáť nejednoznačné informace tak, aby byly v souladu s názorem toho kdo je posuzuje (subjektivní pravděpodobnost).

Pokud jsme si na něco udělali názor a bezmzně tomu věříme, bezděky vyhledáváme informace, které tento názor potvrzují. Konfirmační zkreslení je tedy také tendence vyhledávat fakta, která potvrzují náš názor. David McRaney například poznamenává: „Vaše názory jsou výsledkem mnoha let, kdy jste pozornost věnovali pouze informacím, které vás utvrzovaly ve vašem přesvědčení, a zároveň zcela ignorovali ty, které nabourávaly vaše předem vytvořené dojmy a představy.“

[Celý článek…](#)

Náborový plakát Americké armády z roku 1917

Přehled témat

[upravit](#)

mediální výchova • média • hoax • manipulace • fake news • argumentační faul • propaganda • fakt • informace • dezinformace • troll (internet) • fact-checking • sociální bublina • mediální gramotnost • datová gramotnost • informační gramotnost • konspirace • konspirační teorie • reklama • Clickbait • product placement • virální obsah • virální marketing • populismus • fake news • fragmentace mediálního prostředí • alternativní zpravodajský web • cenzura • hate speech • hybridní válka • infotainment • satira • kognitivní zkreslení • konfirmační zkreslení • mainstream • mainstreamová média • masová média • mediální obraz • personalizovaný obsah mediálního sdělení • občanský žurnalismus • product placement • deep fake • Rada pro rozhlasové a televizní vysílání • komerční média • stereotyp • veřejnoprávní média • vlog • zpravodajské hodnoty (zpravodajství a publicistika) • vyváženost • řetězový e-mail • autor • umělá inteligence • syntetická média • strojové učení • rabbit hole • digitální propast • UX design • novinářská cena • regionální žurnalistika • radniční periodikum • lokální zpravodaj • digitální závislost • digitální hygiena • digitální imaginace • digitální wellbeing • život online • mediální socializace • dezinformační médium • manipulační médium • fact-checking • Demagog.cz • Investigace.cz • Kovy (youtuber) • whistleblowing

Obrázek měsíce

[upravit](#)

7 Clickbait Advertisements You Won't Believe! And we won't tell you more unless you click here right now. 2.7k Comments 11k Shares

[Click bait, příklad reklamy](#)

Zajímavosti

[upravit](#)

Víte, že…

- …první televizní stanice BBC vznikla již v roce 1922?
- …slovo **propaganda** vzniklo z názvu úřadu Sacra congregatio de propaganda fide (tj. Posvátná kongregace pro šíření víry) v 17. století?
- …mezi veřejnoprávní média v České republice patří **Česká televize**, **Český rozhlas** a **Česká tisková kancelář**?
- …fenomén **deep fake** zatím nemá svůj článek na České Wikipedii?
- …**umělá inteligence (AI)** je schopna určit riziko selhání srdce lépe než lékař?
- …**Kovy (youtuber)** je podle Seznamu nejobdivanějších českých youtuberů s 890 tisíci sledujícími až na 12 místě v pořadí?

O portálu

[upravit](#)

Tento portál slouží k všeobecné podpoře a rozvoji mediální gramotnosti v České republice. Portál vznikl ve spolupráci Wikimedia Česká Republika, Open Society Fund, SKIP a Sdružení knihoven ČR. Portál je určen k dalšímu rozvoji a podpoře aktuální a významné oblasti mediálního vzdělávání, do které se můžete zapojit i Vy!

Kulturní portály

[\[okřít\]](#)

Anime a manga • Český jazyk • Film • Fotografie • Gastronomie • Harry Potter • Hudba • Hvězdná brána • Komiksy • Kultura • Literatura • Náboženství • Nábytkářství • Pražský hrad • Queen • Simpsonovi • Star Trek • Star Wars • Sport • Umění • Televize • Tolkien • Věřelec vs. Predátor • Videohry • Úžasná Zeměplocha

https://cs.wikipedia.org/wiki/Portál:Mediální_gramotnost

Pracujeme na tom...

Co se chystá

Co dokáže knihovna naživo (Ústí nad Labem, VISK1)

Tematické vizuály (Nadace OSF)

Case study IDIOM (Lenka Hanzlíková, Veronika Hyblerová Trachtová z MKP a studenti ÚISK)

Mediálka hrou

- sady otázek pro Kvízová posezení (Kvízový tým MKP)

- deskovky (MKP, VISK1)

- hra k volnému použití (Jana Rolfová z MKP a studenti ÚISK)

Pracujete na tom?

Lenka Hanzlíková
Priorita 6
Městská knihovna v Praze

koncepce.knihovna.cz
lenka.hanzlikova@mlp.cz
733 160 007

| Nadace **OSF**